

Kunnskapsdepartementet

postmottak@kd.dep.no

Oslo, 12. oktober 2015

Vi viser til departementets utsendelse av 17. juni 2015 *Høring – NOU 2015:8 Fremtidens skole. Fornyelse av fag og kompetanser.*

IKO- Kirkelig pedagogisk senter (IKO) sine vurderinger knyttes spesielt opp mot høringsbrevets punkt 2: Fagfornyelse og læreplan, underpunktene 1, 2 og 3, og også i noen grad mot punkt 1. Kompetanser i fremtidens skole da med spesielt henblikk på allsidig dannelse.

IKO ser mange kvaliteter ved vurderingene og forslagene i utredningen. Dette gjelder blant annet en bred og flerdimensjonal forståelse av kompetanse, vektleggingen av dybdeløring og understrekingen av behovet for å utvikle læreplaner med både vertikalt og horisontalt perspektiv. Vi verdsetter også utredningens eksplisitte mål om å forholde seg til bredden i skolens formålsparagraf, vektleggingen av etikk og etisk kompetanse og at det flerkulturelle samfunnet nevnes som et viktig flerfaglig tema.

IKO ser også en mulig utfordring knyttet til utredningens behandling av det som særskilt har med religion og KRLE-faget å gjøre.¹ Utredningen adresserer religion og KRLE-faget i svært beskjeden grad, og når det adresseres er det stort sett etikk og flerkulturelle perspektiver som nevnes. Den nokså kortfattede formen gjør at det er mye som ikke behandles eksplisitt. Ut over at vi kunne ønsket oss mer tematisering av betydning av religion og religionsfag også i framtidens samfunn og skole, vil vi trekke fram noen perspektiver vi mener er særlig viktige i arbeidet i etterkant av utredningen.

¹ Vi benytter her betegnelsen KRLE, ikke RLE, fordi faget har byttet navn siden utredningen ble skrevet.

Postadresse

Pb 2623 St. Hanshaugen
0131 Oslo

Kontoradresse

Collettsgate 43
Oslo

Telefon

915 38 351

E-post

muo@iko.no

Religion, faggrupper og fags særpreg

KRLE plasseres nå i faggruppen kalt samfunnsfag og etikk, og utredningen sier at en i arbeidet med framtidige læreplaner bør legge sterkere vekt på sentrale byggesteiner (metoder, tenkemåter, begreper, prinsipper og sammenhenger) i fag/fagområder, og at integreringen av fagovergripende kompetanser i det enkelte fag skjer innenfor rammen av det fagområdet faget hører til. Det er ingen tvil om at det er fellesnevnerne innad i denne faggruppa og at religion, kultur og samfunn henger tett sammen både i nåtid og i historie. IKO ser også at en framgangsmåte som den skisserte kan gi et bedre samspill mellom fag til beste for elevens læring. Men vi ser noen utfordringer også.

Å definere de ulike fagene som tilhørende større faggrupper og å vektlegge fellesnevnerne innen disse fagene, behøver naturligvis ikke bety at det som særpreger fagene skal få mindre vekt eller forsvinne ut. Men IKO ønsker å understreke hvor viktig det er at dette ikke skjer: Det som særpreger KRLE-faget og dets fagdidaktikk må bli tatt tilstrekkelig høyde for og gis tilstrekkelig rom i framtidig arbeid med utvikling av dette faget og dets læreplaner. Vi vil særlig rette oppmerksomheten mot to områder, det som handler om estetikk og religion, og det som handler om mulighetene til allsidig danning, rom for undring, refleksjon og eksistensielle spørsmål.

Estetikk og KRLE

Estetikk er viktig i religion og livssyn – både sang og musikk, visuell kunst og arkitektur. Trostradisjoner kan neppe forstås ut fra sin egenart hvis det estetiske blir utelatt – og samtidig er det viktig at kunsten også innenfor KRLE-faget også tas på alvor som kunst, ikke bare redskaper til å forstå trostradisjoner kognitivt. I utredningens omtale av faggruppen praktiske og estetiske fag tematiseres opplevelsdimensjonen, hvordan erfaringer av kunstuttrykk kan bidra til refleksjon og identitetsutvikling og at det åpner for en annen type forståelse enn vitenskapelig orienterte fag. Her er det verdt å påpeke at i dette deler KRLE-faget mye med det som defineres som estetiske fag, og som i langt mindre grad finnes innenfor samfunnsfag. Det er viktig i det videre arbeidet å vektlegge også faglige fellestrekk på tvers av utredningens skisserte faggruppeinndeling.

KRLE og danning, refleksjon og undring

IKOs andre hovedpoeng er et litt større innspill som handler dimensjoner ved mål for opplæringa som i beskjeden grad adresseres i utredningen, og som i særlig grad har vært knyttet til KRLE-faget. Det dreier seg om mulighetene til «allsidig danning og rom for undring og refleksjon» (jamfør nåværende læreplan for KRLE) og rom for eksistensielle spørsmål.

I formålsparagrafen står det at opplæringa skal «opne dører mot verda og framtida», bygge på verdier som blant annet åndsfridom og at skolen skal møte elever på måter som fremmer danning. Både læringsplakaten og den generelle delen av læreplanen sier at skolen skal bidra til at elever skal danne og utvikle egen identitet. Den nåværende læreplanen for KRLE-faget slår fast at «Kunnskap om religioner og livssyn er vesentlig for enkeltmennesket, for å kunne tolke tilværelsen. (...) Undervisningen skal stimulere til allsidig danning og gi rom for undring og refleksjon», samt at faget skal «gi rom for dialog».

Postadresse

Pb 2623 St. Hanshaugen
0131 Oslo

Kontoradresse

Collettsgate 43
Oslo

Telefon

915 38 351

E-post

muo@iko.no

Dette er elementer fra gjeldende formålsparagraf og læreplan som vi simpelthen ønsker å understreke: Når læreplaner endres i forlengelsen av utredningen er det viktig å legge vekt på også disse delene av formålsparagraf og nåværende læreplan. Skolens samfunnsoppdrag er et bredt samfunnsoppdrag, som (jf også utredningen) også har mål for den enkelte elev og deres personlige utvikling. IKO ønsker å understreke at det å stimulere personlig utvikling også må innebære at skolen gir rom for refleksjon og undring, rom for dialog om eksistensielle spørsmål, og at skolen må legge vekt på å fremme åndsfrihet og identitetsutvikling. Dette er selvsagt relevant for hele skolens virksomhet, men siden KRLE-faget nettopp dreier seg om hvordan livet kan forstås og tolkes, er det et særlig viktig fag for å kunne bidra til en så allsidig dannelse som det her skisseres. Dermed blir det viktig at dette fagets særpreget også får godt rom i det videre arbeidet med å utvikle framtidens skole.

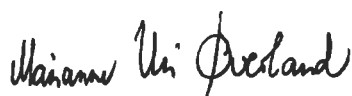
Oppsummering

IKO – Kirkelig pedagogisk senter vil altså med dette understreke viktigheten av at fagstoffet i det nåværende KRLE-faget tilstrekkelig grad må bli nok vektlagt og behandlet ut fra sitt særpreget også i arbeidet med å utforme framtidens skole. I dette trekker vi særlig fram:

- Læreplanutviklingen må ikke gjøre at det som er felles med andre fag i faggruppa betones i slik grad at særpreget til det nåværende KRLE-faget og dets fagdidaktikk ikke tas på alvor.
- Viktigheten av å legge til rette for elevers personlige utvikling bredt forstått – der blant annet undring, refleksjon og dialog om eksistensielle spørsmål også har sin plass. Dette må heller få mer enn mindre rom i framtidens skole, og i dette kan KRLE-faget med dets særpreget være svært viktig.

Vennlig hilsen

IKO-Kirkelig pedagogisk senter

Marianne Uri Øverland
direktør

Gunnfrid Ljones Øierud
rådgiver

Postadresse

Pb 2623 St. Hanshaugen
0131 Oslo

Kontoradresse

Collettsgate 43
Oslo

Telefon

915 38 351

E-post

muo@iko.no